Autoriteit
Consument & Markt

Minister van Economische Zaken
T.a.v. de heer H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Den Haag, 22 MEI 2015

Aantal bijlagen: 1
Uw kenmerk: DGETM-EM /15045438
Ons kenmerk: ACM/DE/2015202644
Contactpersoon:

Onderwerp: 11.0369.01 Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets Concept Besluit elektriciteit en gas

Geachte heer Kamp,

Onder verwijzing naar de brief van 7 april jongstleden (kenmerk DGETM-EM/15045438) met het verzoek om een uitvoerings- en handhavingstoets (hierna: UHT) uit te voeren, bericht ik u namens de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) als volgt.

Graag wil ik u danken voor het toezenden van het concept Besluit elektriciteit en gas, houdende regels met betrekking tot de productie, het transport, de handel en de levering van elektriciteit en gas (hierna: het Besluit, als Bijlage 2 bij deze brief gevoegd). Het Besluit volgt op het wetsvoorstel elektriciteit en gas, houdende regels met betrekking tot de productie, het transport, de handel en de levering van elektriciteit en gas (hierna: het wetsvoorstel).

ACM heeft u bij brief van 22 november 2014 (kenmerk ACM/DE/2014/206005) geïnformeerd over de resultaten van de UHT op dit wetsvoorstel. Nadien heeft ACM geconstateerd dat het wetsvoorstel, zoals u dit onlangs bij de Tweede Kamer heeft ingediend, op een aantal punten afwijkt van het wetsvoorstel zoals door ACM getoetst. Eén van de aangebrachte wijzigingen, betreft de herformulering van artikel 6.10, vierde lid, dat zich richt op de vaststelling van het efficiëntieniveau van transmissiesysteembeheerders. Deze wijziging zal de uitvoering van de tariefregulering door ACM naar verwachting bemoeilijken. ACM zal daarover een aanvullende UHT-brief op het wetsvoorstel aan u sturen.

In deze brief vindt u de resultaten van het onderzoek van ACM naar de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het Besluit. Daarbij maakt ACM ook enkele opmerkingen over mogelijkheden om de doeltreffendheid en doelmatigheid van het Besluit te vergroten.

Bij deze brief is een bijlage gevoegd met daarin een overzicht van meer specifieke opmerkingen van ACM bij de voorgestelde bepalingen.

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Autoriteit
Consument & Markt

1. Aanleiding en doelstellingen van het Besluit

Het Besluit maakt deel uit van de wetgevingsagenda STROOM; deze wetgevingsagenda heeft tot doel duidelijke en eenvoudige regelgeving met minder regeldruk voor bedrijven en minder lasten voor de overheid, die i) op inzichtelijke wijze is geënt op Europese wetgeving, die ii) een concurrerende economie faciliteert en die iii) de transitie naar een duurzame energiehuishouding optimaal ondersteunt. Het Besluit behelst een integratie van een groot aantal lagere regelingen die zijn gebaseerd op de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Deze integratie komt de overzichtelijkheid van de lagere regelgeving ten goede.

Het Besluit geeft onder meer aan op welke onderdelen het transmissiesysteem niet hoeft te worden uitgerust met een enkelvoudige storingsreserve. Daarnaast geeft het Besluit nader vorm aan de rapportage en beoordeling van investeringen van systeembeheerders. Voorafgaand aan de UHT is hierover intensief met uw Ministerie overleg gevoerd. In uw UHT-verzoek vraagt u, in aansluiting hierop, om specifiek aandacht te geven aan mogelijkheden om de voorziene wijzigingen in de systematiek rond de rapportage en beoordeling van investeringen van systeembeheerders eerder te effectueren dan per 1 januari 2018, zoals op basis van de huidige voorstellen voorzien.

In deze brief ga ik eerst in op bovengenoemde onderwerpen. Daarna vraag ik uw aandacht voor een aantal specifieke uitvoeringsproblemen die ACM met de huidige tekst van het Besluit verwacht. Tot slot ga ik in op de consequenties die het Besluit, in combinatie met het wetsvoorstel STROOM, heeft voor de uitvoeringslasten bij ACM.

2. Waarborgen tegen grootschalige uitval elektriciteitsvoorziening

Het Besluit bevat een nadere uitwerking van eisen die aan het transmissiesysteem worden gesteld ter voorkoming van grootschalige uitval. In lijn met eerdere beleidsvoornemens behelst dit een herziening van de bestaande eisen die is ingegeven door de wens om ondoelmatige investeringen in een te zwaar uitgerust net te vermijden. In het kader van deze doelmatigheidsafweging wil ACM wijzen op de mogelijkheid om met een relatief beperkte investering de maximale uitval die het gevolg kan zijn van een storing aanzienlijk terug te dringen. ACM licht dit hierna verder toe.

Lagere toegestane maximale uitval is haalbaar

Welke mate van uitval acceptabel is, en hoe groot het risico daarop mag zijn, zijn beleidsmatige vragen. Waar de grens ligt van wat acceptabel is, valt lastig te bepalen. Ter beantwoording van deze vragen kan een afweging worden gemaakt tussen de kosten van extra waarborgen tegen uitval enerzijds en de waarschijnlijkheid van een storing en de omvang van de uitval en de daarmee gemoeide schade anderzijds. In augustus 2013 heeft uw Ministerie een rapport gepubliceerd[1] waarin de resultaten van een onderzoek naar deze vragen is neergelegd. In dit onderzoek is onder meer bezien wat de maatschappelijke kosten en baten zijn van investeringen in een enkelvoudige storingsreserve. Met het wetsvoorstel STROOM en het Besluit worden de conclusies van dit rapport neergelegd in regelgeving. Daartoe is in het wetsvoorstel STROOM als uitgangspunt vastgelegd dat het transmissiesysteem voor elektriciteit zodanig is ontworpen en in werking wordt gehouden dat het transport van elektriciteit ook verzekerd is, indien zich een enkelvoudige storing in het systeem

[1] Rapport 'Kwaliteitsnorm enkelvoudige storingsreserve in het Nederlandse hoogspanningsnet', augustus 2013.

voordoet (n-1), ook in onderhoudssituaties. In het Besluit worden vervolgens bepaalde situaties en onderdelen van het systeem van deze eis uitgezonderd om praktijk en regelgeving met elkaar in overeenstemming te brengen zonder dat dit tot ondoelmatige investeringen leidt.

In het rapport wordt geconcludeerd dat de investeringskosten om het gehele transmissiesysteem van TenneT uit te rusten conform de n-1 eis, ook bij onderhoud, circa 7 miljard EUR bedragen. ACM begrijpt uw oordeel dat de omvang van deze kosten buitenproportioneel is. Zoals ACM ook al ten tijde van de totstandkoming van het rapport bij uw Ministerie heeft aangegeven, ziet zij echter een alternatief met beperktere uitzonderingen op de n-1 eis, dat een relatief beperkte investering met zich meebrengt en toch de maximale uitval bij een storing vrijwel halveert. Dit alternatief maakte geen deel uit van voormelde rapportage. Concreet betekent dit alternatief dat naar schatting 100 miljoen EUR extra[2] wordt geïnvesteerd in de aanpassing van cruciale stations (twee EHS en vijf HS stations) om de grenzen van de belasting (het verbruik) dat bij een storing maximaal wordt afgeschakeld, te halveren.

Met deze extra investering zou het aantal storingsminuten – afgezet tegen de maximale uitval die het gevolg kan zijn van een storing in een transmissiesysteem dat is uitgevoerd conform de minimumvereisten van het Besluit – kunnen worden teruggebracht van 240 miljoen (waarbij bijvoorbeeld 1 miljoen afnemers 4 uur lang verstoken blijven van elektriciteit), naar 120 miljoen.[3] Een dergelijke omvang komt in de buurt van de geschatte omvang van de uitval die het gevolg was van de recente storing in Diemen.[4]

Tot slot merkt ACM op dat een dergelijke investering de uitvoering van het transmissiesysteem ook in lijn zou brengen met de wijze waarop de transmissiesystemen in de ons omringende landen zijn uitgerust.[5]

Waarborgen in lijn brengen met Europese ontwikkelingen

Het Besluit gaat uit van een andere aanpak van de bescherming tegen grootschalige uitval van de elektriciteitsvoorziening, dan de aanpak die ten grondslag ligt aan de Europese Netcode over 'Operational Security' die op dit moment in ontwikkeling is. Waar met het Besluit ervoor wordt gekozen om gedetailleerd te omschrijven in welke situaties en voor welke onderdelen de eis van de enkelvoudige storingsreserve niet geldt, zal deze Europese Netcode zich meer op het gewenste resultaat richten (het voorkomen van grootschalige uitval), waarbij de verantwoordelijkheid om het transmissiesysteem zo te ontwerpen en in werking te hebben dat dit wordt voorkomen, in eerste instantie aan de transmissiesysteembeheerders wordt gelaten.

Een voordeel van deze laatste benadering is dat zij de systeembeheerder prikkelt om een afweging te maken tussen netontwerp en bedrijfsvoering. Zo is denkbaar dat extra zekerheden in de bedrijfsvoering kunnen rechtvaardigen dat bepaalde onderdelen van het net niet conform de eis van een enkelvoudige storingsreserve worden uitgevoerd, of omgekeerd, dat juist het ontbreken van waarborgen in de bedrijfsvoering meebrengt dat het net zwaarder moet worden uitgerust.[6] Dit sluit ook aan bij de aangepaste opzet van het opstellen en toetsen van investeringsplannen. In die nieuwe

[2] Ten opzichte van het bedrag van 193 miljoen EUR aan noodzakelijke investeringen om de aanbevelingen uit het rapport op te volgen, zie p. 5 van het rapport.
[3] Bij de berekening van deze aantallen is rekening gehouden met het gegeven dat, zoals bij de stroomstoring in Diemen bleek, een uitval in het transmissiesysteem 1 tot 3 uur langer doorwerkt in de regionale distributiesystemen, waarop de meeste eindafnemers zijn aangesloten. Het aantal van 240 miljoen storingsminuten bestaat dan ook uit maximaal 150 miljoen storingsminuten uitval in het transmissiesysteem en 90 miljoen storingsminuten als gevolg van de langere doorwerking daarvan in de regionale distributiesystemen.
[4] Eerdere 'grote storingen' in Nederland waren kleiner: Haaksbergen: 25 miljoen storingsminuten met 30 MW afgeschakelde belasting; Zaltbommel: 75 miljoen storingsminuten en 93 MW afgeschakelde belasting.
[5] Zie hiervoor paragraaf 8.7 van het eerdergenoemde rapport.
[6] Om die reden kan ook worden volstaan met de eis van enkelvoudige storingsreserve bij onderhoud, in plaats van de eis dat het net integraal met een tweevoudige storingsreserve wordt uitgerust.

opzet is juist de systeembeheerder verantwoordelijk voor de vertaling van risico's naar te nemen maatregelen. Deze maatregelen kunnen bestaan uit extra investeringen in het netwerk, of andere operationele maatregelen om risico's te verkleinen. De systeembeheerder beschrijft in zijn investeringsplan op welke wijze deze verschillende opties zijn afgewogen en tot welke voorgenomen investeringen dit leidt.

In lijn hiermee stelt ACM voor om, aansluitend bij de Europese Netcode in ontwikkeling, de verantwoordelijkheid voor het voorkomen van grootschalige uitval bij TenneT te leggen, met behoud van n-1, ook bij onderhoud, als basisvereiste. Op dit basisvereiste zouden dan, bij een keuze voor de hierboven bedoelde tussenoplossingen, beperktere uitzonderingen kunnen worden toegestaan dan in het Besluit voorgesteld. ACM beveelt aan dit te combineren met een regeling die ACM in staat stelt om (systeem)toezicht te houden op de keuzes die TenneT maakt, bijvoorbeeld door dit onderwerp expliciet een plaats te geven in de regeling van het Kwaliteitsborgingssysteem (KBS) dat systeembeheerders moeten toepassen.

3. Sluitende toetsing investeringen systeembeheerders

Het Besluit geeft nadere invulling aan de herziening van de rapportage en beoordeling van investeringen van systeembeheerders waarvoor u in het wetsvoorstel STROOM reeds de basis heeft gelegd. Zoals ACM in de UHT op dit wetsvoorstel opmerkte, ziet ACM in het wetsvoorstel STROOM een belangrijke aanzet tot een duidelijker verankering van verantwoordelijkheden van systeembeheerders, de Minister en ACM bij de totstandkoming, toetsing en uitvoering van investeringsplannen. De primaire verantwoordelijkheid voor de investeringskeuzes blijft bij de systeembeheerders, terwijl de onderbouwing en toetsing van de investeringsplannen wordt verbeterd.

De combinatie van tariefregulering en de voorgestelde toets op investeringen, leidt tot een efficiënte inrichting van het toezicht. Met tariefregulering stimuleert ACM systeembeheerders om doelmatige keuzes te maken. Daarvoor is van belang dat ACM de tariefregulering kan baseren op een effectieve doelmatigheidstoetsing van de kosten van systeembeheerders. De in het wetsvoorstel STROOM voorgestelde manier van toetsen van investeringen leidt daarnaast tot een waarborg dat systeembeheerders op een goede wijze risico's (zowel met betrekking tot de kwaliteit als de capaciteit van hun systeem) vertalen naar concrete investeringsplannen. ACM benadrukt dat de voorgestelde toets dus niet inhoudt dat ACM voorafgaand aan de investeringsbeslissing van een systeembeheerder elke investering individueel toetst op doelmatigheid en eventuele voorstellen doet voor betere alternatieven, een andere materiaal- of tracékeuze. Dat zou een ingrijpende wijziging inhouden van de manier waarop ACM toezicht houdt en zou voor zowel de systeembeheerder als ACM een forse stijging in de werklast betekenen. Zonder dat daar, in de ogen van ACM, een grotere garantie tegenover staat dat alleen doelmatige investeringen uitgevoerd worden.

ACM kan zich goed vinden in de nadere uitwerking die het Besluit geeft aan de manier waarop systeembeheerders investeringsplannen opstellen en de wijze waarop ACM dit toetst. Wel wijst ACM op het belang van een goede procedure: er moet voldoende waarborg zijn dat eventuele aanwijzingen die ACM aan de systeembeheerder geeft, adequaat opgevolgd worden. Daarom is het essentieel dat in het Besluit wordt toegevoegd dat een systeembeheerder het aangepaste investeringsplan nogmaals voorlegt aan ACM, om te laten toetsen of de systeembeheerder de aanwijzing op een redelijke manier heeft verwerkt.

Beperkte mogelijkheden eerdere toetsing investeringsplannen
De hierboven beschreven herziening van de rapportage en toetsing van investeringen zou op basis van het wetsvoorstel STROOM en het Besluit pas per 1 januari 2018 geëffectueerd kunnen worden. In uw UHT-verzoek vraagt u ACM naar mogelijkheden om dit te vervroegen. ACM ziet mogelijkheden om de investeringsplannen een jaar eerder te laten indienen (voor 1 januari van elk oneven jaar). Een nog eerdere toetsing van alle investeringsplannen van systeembeheerders acht ACM met het oog op de beschikbare capaciteit onmogelijk.

Voor ACM is van groot belang dat de eerste keer dat zij de investeringsplannen toetst, zij daar voldoende capaciteit voor heeft. In 2016 stelt ACM de methodebesluiten vast voor de periode vanaf 2017, hetgeen reeds een groot beslag op de bij ACM beschikbare capaciteit legt. Daarnaast verwacht ACM in 2016 extra werkzaamheden als gevolg van de implementatie van andere onderdelen van het wetsvoorstel STROOM en als gevolg van de implementatie van Europese Netcodes. Het samenvallen van het toetsen van alle investeringsplannen (binnen 12 weken) met de hiervoor genoemde werkzaamheden is daarom voor ACM onuitvoerbaar. Om die reden geeft ACM u in overweging om het indienen van investeringsplannen met 1 jaar te vervroegen (en dus voor 1 januari 2017 te laten indienen).

ACM kan zich echter, gezien de ontwikkelingen in de energiemarkt, voorstellen dat voor de transmissiesysteembeheerders toch groot belang wordt gehecht aan het eerder dan per 1 januari 2017 toetsen van de investeringsplannen. In dat geval adviseert ACM om (bij de eerste ronde) onderscheid te maken tussen de transmissie- en de distributiesysteembeheerders. Voor de transmissiesysteembeheerders kan ACM dan de investeringsplannen in 2016 toetsen en voor de distributiesysteembeheerders vanaf 1 januari 2017.

Het verdient de voorkeur om na de eerste ronde de reguliere indieningsmomenten van de investeringsplannen gelijktijdig (of in elk geval in hetzelfde jaar, met mogelijk een ander moment in het jaar om de werklast voor ACM te spreiden) te laten lopen, zodat de systeembeheerders hun plannen op elkaar kunnen laten aansluiten. Voor de eerste keer dat de investeringsplannen getoetst worden, vraagt ACM daarnaast om wettelijk vast te leggen dat ACM de termijn van 12 weken éénmalig kan verlengen.

4. Specifieke uitvoeringsproblemen

4.1 Verhouding tot Europees recht

Eén van de doelstellingen van de wetgevingsagenda STROOM is duidelijke en eenvoudige regelgeving die op inzichtelijke wijze is geënt op Europese wetgeving. In de UHT op het wetsvoorstel STROOM heeft ACM opgemerkt dat de regeling in het wetsvoorstel op bepaalde onderwerpen naar haar oordeel niet geheel in lijn is met de Europese wetgeving. Voor enkele onderdelen van het Besluit geldt hetzelfde. Hierboven is dit al gesignaleerd voor het onderdeel van het Besluit dat de uitzonderingen geeft op het vereiste van de enkelvoudige storingsreserve van het transmissiesysteem voor elektriciteit. Hetzelfde geldt voor onder meer de onderdelen 'congestie en congestiemanagement' en de nadere regeling van de bedragen die een transmissiesysteembeheerder mag rekenen voor het handhaven of het herstellen van de balans. In zijn algemeenheid merkt ACM hierover op dat de Europese regelgeving er in beginsel niet aan in de weg staat dat de nationale wetgever beleidsmatige keuzes vastlegt binnen de ruimte die de

Europese regelgeving daarvoor laat. Bij de uitwerking naar gedetailleerde (gedrags)voorschriften komen echter al snel de grenzen die het Europese recht hieraan stelt in zicht.

Congestie en congestiemanagement

Zo sluit de regeling van het onderwerp 'congestie en congestiemanagement' in het wetsvoorstel en in het Besluit volgens ACM niet aan bij de regeling die Verordening 714/2009 EG aan dit onderwerp geeft en de nadere definiëring daarvan in de eerste Europese Netcode voor elektriciteit inzake 'Capacity Allocation & Congestion'. Indien het wetsvoorstel en het Besluit op deze onderdelen ongewijzigd blijven, voorziet ACM uitvoeringsproblemen. Gesprekken die hierover met medewerkers van uw Ministerie zijn gevoerd gedurende de UHT, geven ACM evenwel het vertrouwen dat u het wetsvoorstel en het Besluit op deze onderdelen meer in lijn met de Europese regelgeving zult brengen, onder meer door nationaal congestiemanagement (redispatch) duidelijker af te bakenen van hetgeen Europees is geregeld. Dat betekent concreet dat waar Europese regels op congestie van toepassing zijn, voor nationale regels geen plaats is.

Voor meer specifieke opmerkingen over dit onderwerp verwijs ik u naar de bijlage bij deze brief. Daarin verzoekt ACM u om:

i) de volgorde van participatie in het congestiemanagement te wijzigen, teneinde voorrang voor duurzaam te kunnen bewerkstelligen;
ii) mogelijk te maken dat verbruikers binnen een congestiegebied participeren in congestiemanagement, ten einde vraagsturing (demand side management) te ontwikkelen;
iii) congestiemanagement niet alleen te beschrijven voor situaties waarin er een overschot aan elektriciteit is op een deel van het systeem, maar een vergelijkbare regeling (via system redispatch) te treffen voor situaties waarin op een bepaald deel van het systeem te weinig energie is, hetgeen steeds vaker voorkomt.

Balanceringsmechanisme

Het Besluit stelt nadere eisen aan het bedrag dat een transmissiesysteembeheerder in rekening mag brengen voor balanshandhaving of –herstel. In dit verband wijst ACM erop dat op dit moment een Europese Netcode over Balancering in ontwikkeling is, die naar verwachting medio 2016 in werking zal treden. Het ontwerp voor deze code geeft uitgebreide voorschriften waar nationale balanceringsregimes aan moeten voldoen. Daartoe beschrijft de code bijvoorbeeld hoe marktpartijen balanceringsdiensten aan een transmissiesysteembeheerder aanbieden, hoe zij daarvoor vergoed worden en hoe de partijen die onbalans veroorzaken deze vergoedingen betalen. In deze code zal voorts worden bepaald dat het aan de transmissiesysteembeheerder is om voorstellen voor de voorwaarden voor balancering te doen aan de nationale regulerende instanties, die deze vervolgens moeten beoordelen en goedkeuren alvorens zij deze voorwaarden mogen hanteren. Naar het oordeel van ACM laat deze regeling, die voorgaat op nationale wetgeving, nauwelijks ruimte voor aanvullende nationale regels.

Voorafgaande kennisgeving van wijziging leveringstarief aan consumenten

Het Besluit bepaalt dat stijgingen van leveringstarieven achteraf gemeld moeten worden aan de kleinverbruiker. Naar het oordeel van ACM is het Besluit op dit punt strijdig met Europese wet- en regelgeving. Uit jurisprudentie van het Hof van Justitie in de zaken C-92/11 (arrest van 21 maart 2013), C-359/13 en C-400/13 (arrest van 23 oktober 2014) volgt dat prijswijzigingen, zowel stijgingen alsook dalingen, tijdig van te voren aan de klant moeten worden gecommuniceerd. Aangezien de opzegtermijn 30 dagen is en de consument in principe het recht heeft om te kunnen wijzigen van leverancier alvorens hij geconfronteerd wordt met een rekening gebaseerd op het nieuwe tarief, zou de kennisgeving minimaal 31 dagen van te voren moeten worden gegeven. Voorts is het ook niet in lijn met de bepalingen in het Besluit die spreken van de verplichting om de afnemer in kennis te

stellen van een "voornemen" om de voorwaarden te wijzigen. ACM verzoekt u om deze strijdigheid op te heffen.

4.2 Sluitend systeem wettelijke taken en diensten systeembeheerders

Uitgangspunt van het wetsvoorstel STROOM is een gesloten systeem van diensten die systeembeheerders mogen aanbieden ter uitvoering van hun wettelijke taken en de voor deze diensten in rekening te brengen tarieven of vergoedingen. ACM constateert echter dat het Besluit, naar zij aanneemt onbedoeld, inbreuk maakt op dit uitgangspunt, door mogelijkheden te laten voor de transmissiesysteembeheerder gas om niet in de wet of het Besluit beschreven vormen van de transportdienst aan te bieden.

De vraag welke transportvormen de transmissiesysteembeheerder gas mag aanbieden, vergt naar het oordeel van ACM een beleidsmatige afweging. In het wetsvoorstel STROOM is bepaald dat in de technische codes voor gas regels *kunnen* worden gesteld over de uitvoering van de transporttaak door de transmissiesysteembeheerder voor gas, en dat daarbij de verschillende vormen van transport worden onderscheiden. Voor ACM is thans echter niet helder aan welke criteria zij de wenselijkheid van een nieuwe transportvorm dient te beoordelen, indien dit middels een codevoorstel aan haar ter beoordeling wordt voorgelegd.

Om deze reden, en met het oog op de gewenste transparantie, beveelt ACM aan om de bedoelde vormen van transport in het Besluit te beschrijven of deze bij Ministeriële Regeling vast te stellen. Mocht u deze aanbeveling echter niet wensen op te volgen, dan verzoekt ACM u om in het Besluit ten minste duidelijk te verankeren dat de transmissiesysteembeheerder gas alleen de transportvormen mag aanbieden die in de technische code voor gas zijn beschreven, tegen door ACM vastgestelde tarieven.

In meer algemene zin merkt ACM in dit verband op dat toetsing van codevoorstellen door ACM alleen uitvoerbaar en zinvol is, als de nationale wetgeving daarvoor een adequaat toetsingskader biedt. Op grond van het wetsvoorstel STROOM is echter onduidelijk hoe ACM dient te handelen indien een codevoorstel naar haar oordeel in strijd is met één of meer van de belangen die ACM in acht moet nemen bij de vaststelling daarvan. Het wetsvoorstel beperkt ACM immers in de mogelijkheid om de gezamenlijke systeembeheerders een wijzigingsopdracht te geven, indien het door hen ingediende codevoorstel naar het oordeel van ACM in strijd is met deze belangen. Anders dan onder de huidige wetgeving kan ACM op grond van het wetsvoorstel STROOM een dergelijke opdracht alleen geven indien het codevoorstel in strijd is met nationale of Europese regelgeving. ACM verzoekt u daarom voorts om het wetsvoorstel STROOM zo aan te passen, dat de huidige regeling met betrekking tot de toetsing van codevoorstellen door ACM beleidsneutraal wordt omgezet.

4.3 Uitvoeringsproblemen bij niet-beleidsneutrale omzetting van voorschriften voor verkrijgen leveringsvergunning

ACM constateert dat het onderdeel Levering in het Besluit wijzigingen behelst ten aanzien van de huidige regelgeving. Deze wijzigingen kunnen grote consequenties hebben voor de leveringszekerheid en de uitvoeringspraktijk van ACM. Het betreft wijzigingen met betrekking tot de eis dat een leverancier programmaverantwoordelijkheid voor zijn afnemers verzekert en de eisen die ACM aan de aanvrager van een leveringsvergunning kan stellen ten einde zeker te stellen dat een aanvrager over de vereiste financiële kwaliteit beschikt. Voor een nadere uiteenzetting hiervan, verwijs ik u graag naar de Bijlage bij deze brief. Deze wijzigingen zijn - naar ACM in overleg met uw Ministerie heeft begrepen - onbedoeld. Op grond van het overleg met uw Ministerie vertrouwt ACM er dan ook op dat u het Besluit op dit punt in lijn brengt met de bestaande regelgeving.

8/11

4.4 Belang van nadere uitwerking in de Ministeriële Regeling

Het Besluit delegeert op een aantal onderdelen nadere regelgeving naar een nog op te stellen Ministeriële Regeling. Om 'lacunes' in regelgeving en toezicht te voorkomen, acht ACM het van groot belang dat deze Ministeriële Regeling in nadere normstellingen voorziet en gelijktijdig met het wetsvoorstel STROOM en het Besluit in werking treedt. In het bijzonder is dit aan de orde voor de regeling van het kwaliteitsborgingssysteem van systeembeheerders.

Het Besluit geeft aan welke onderdelen het kwaliteitsborgingssysteem moet omvatten. Daarnaast stelt het Besluit eisen aan het document waarin de systeembeheerder moet beschrijven op welke wijze hij uitvoering heeft gegeven aan het kwaliteitsborgingssysteem. Hiermee wordt bevorderd dat systeembeheerders hun wettelijke taken kwalitatief goed uitvoeren. Echter, met het hebben van een kwaliteitsborgingssysteem is nog niet verzekerd is dat een systeembeheerder zijn wettelijke taken ook daadwerkelijk goed, met inachtneming van het kwaliteitsborgingssysteem, uitvoert.[7] In het verlengde hiervan kan ACM naar verwachting onvoldoende effectief optreden tegen een systeembeheerder die weliswaar een goed kwaliteitsborgingssysteem hanteert, maar niettemin niet de 'gewenste' kwaliteit levert. Om dat wel te kunnen, zouden in de Ministeriële Regeling enerzijds nadere eisen moeten worden geformuleerd voor de processen die wezenlijk zijn voor een goed kwaliteitsborgingssysteem (bijvoorbeeld gericht op de juistheid en volledigheid van de registratie van storingen en bedrijfsmiddelen, de beoordeling van de toestand van de netten, de gehanteerde risico-analyse en de planning en uitvoering van onderhoud en vervanging), en anderzijds eisen aan het te behalen kwaliteitsniveau. ACM voorziet uw Ministerie graag van haar gedachten over de uitwerking hiervan in de Ministeriële Regeling.

[7] Zie ook de CBb *uitspraak* d.d. 4 september 2014, ECLI:NL:CBB:2014:318, waarin het CBb oordeelde dat de verplichting om redelijke leveringsvoorwaarden te hanteren, niet ook een verplichting inhoudt om deze voorwaarden na te leven.

5. Consequenties Besluit en Wetsvoorstel STROOM voor de uitvoeringslasten

In de UHT op het Wetsvoorstel STROOM heeft ACM de omvang van de structurele uitvoeringslasten die niet uit het Wind op Zee-gedeelte van dit wetsvoorstel volgen, nog niet gekwantificeerd, in afwachting van het Besluit. Nu het Besluit voor UHT aan ACM is voorgelegd, zal ACM hieronder op basis van een totaalbeeld de totale uitvoeringslasten die volgen uit het wetsvoorstel STROOM en het Besluit, in onderlinge samenhang bezien, kwantificeren. Dit leidt tot de volgende bedragen:

- Totale incidentele uitvoeringlasten: 650.000 Euro per jaar, gedurende drie jaar na inwerkingtreding
- Totale structurele uitvoeringslasten: 540.000 Euro per jaar, voor uitvoering van taken in verband met Wind op zee.

Bij de inschatting van de uitvoeringslasten als gevolg van het wetsvoorstel STROOM en het Besluit, maakt ACM onderscheid tussen incidentele en structurele kosten en tussen Wind op Zee en overige wijzigingen.

De incidentele kosten zien met name op de implementatie van de nieuwe wet en aanpassing van de bestaande uitvoerings- en handhavingspraktijk aan de nieuwe wet- en regelgeving. De structurele kosten hangen samen met de nieuwe taken of uitbreiding van bestaande taken van ACM.

Kwantificering incidentele kosten Wetsvoorstel STROOM en Besluit
In de UHT op het wetsvoorstel STROOM heeft ACM de kosten voor de incidentele uitvoeringslasten van het Wetsvoorstel STROOM begroot op jaarlijks 650.000 Euro, voor een periode van drie jaar vanaf de inwerkingtreding van het wetsvoorstel. Hiervan is ongeveer 200.000 Euro toe te rekenen aan de nieuwe taak van ACM ten aanzien van de regulering van het systeem op zee. De incidentele kosten hangen samen met de aanpassing van de bestaande codes op de nieuwe wetgeving, het opnieuw duidelijkheid verkrijgen over interpretatie van normen en hogere initiële lasten voor de nieuwe taken. Het Besluit brengt in deze verwachte incidentele uitvoeringslasten geen wijziging.

Incidentele uitvoeringslasten in Euro's	**1e jaar na inwerkingtreding**	**2e jaar na inwerkingtreding**	**3e jaar na inwerkingtreding**
Implementatie regulering wind op zee	200.000	200.000	200.000
Overig: aanpassing codes, interpretatiegeschillen, initiële lasten nieuwe taken	450.000	450.000	450.000
Totaal	**650.000**	**650.000**	**650.000**

Kwantificering structurele uitvoeringslasten Wetsvoorstel STROOM en Besluit
De benodigde structurele capaciteit voor de regulering van het transmissiesysteem op zee heeft ACM in de UHT op het Wetsvoorstel STROOM begroot op jaarlijks 540.000 Euro. Het Besluit brengt hierin geen verandering.

De omvang van de overige structurele uitvoeringslasten – die ACM in afwachting van het Besluit nog niet had gekwantificeerd – begroot ACM als volgt. De wijzigingen die tot extra uitvoeringslasten leiden, zijn:

- Periodieke toetsing investeringsplannen
- Verwerking RCR-investeringen in tarieven (T-0 regulering)
- Certificering van distributiesysteembeheerders
- Regulering gasaansluitdienst

ACM ziet in het wetsvoorstel ook een aantal wijzigingen die tot een afname van de uitvoeringslasten leiden, namelijk:

- Verlenging van de reguleringsperiode van 3 tot 5 naar 5 jaar
- Afschaffing van KCD's en UI-regeling
- Vereenvoudiging van de opzet van de wet

ACM schat in dat de wijzigingen die tot extra uitvoeringslasten ongeveer gelijk zijn aan de wijzigingen die tot een afname van de uitvoeringslasten leiden. Per saldo ziet ACM geen structurele stijging van de uitvoeringslasten, behalve voor de regulering van het transmissiesysteem op zee.

De totale structurele uitvoeringslasten komen daarmee op 540.000 Euro per jaar.

Structurele uitvoeringslasten in Euro's	
Regulering Wind op Zee	540.000
Overig: toetsing investeringsplannen, verwerking RCR-investeringen in tarieven, certificering distributiesysteembeheerders verrekend met afname lasten als gevolg van verlenging reguleringsperiode en vereenvoudiging wet en lagere regelgeving.	0
Totaal	**540.000**

Huidige capaciteit ACM niet voldoende

Los van deze stijging van de uitvoeringslasten, merkt ACM op dat haar huidige capaciteit voor de taken op basis van de bestaande energieregelgeving niet toereikend is. Het feit dat in de afgelopen jaren niet bij alle nieuwe wettelijke energietaken extra middelen beschikbaar zijn gesteld, merkt ACM in de praktijk nog steeds. ACM wijst in dit verband op bijvoorbeeld de werklast die is voortgekomen uit de implementatie van het Derde Pakket (bestaande uit o.m. het omzetten van ontheffingen netbeheer en werkzaamheden t.b.v. de totstandkoming en implementatie van Europese Netcodes) en het toezicht op een eerlijke energiehandel op basis van Verordening EU 1227/2011 (Remit). De toekenning van extra middelen in de orde van grootte van 500.000 Euro per jaar, naast de hierboven genoemde structurele uitvoeringslasten, is in de ogen van ACM minimaal nodig om de werkzaamheden beter in balans te krijgen met de werklast.

Autoriteit
Consument & Markt

6. Conclusie en slotopmerkingen

Uit het voorgaande volgt dat ACM het Besluit uitvoerbaar en handhaafbaar acht, indien u bij de verdere vormgeving daarvan voorzieningen treft om de door ACM gesignaleerde (potentiële) uitvoeringsproblemen te voorkomen én u voor de uitvoering van het wetsvoorstel STROOM en dit Besluit aan ACM voldoende capaciteit beschikbaar stelt.

Vanzelfsprekend blijft ACM graag nauw betrokken bij deze verdere uitwerking en de vormgeving van de Ministeriële Regeling ter uitvoering van dit Besluit. ACM is ook graag bereid tot nader overleg over de inhoud van deze brief en de bijlage. U kunt hiervoor contact laten opnemen met Angelique Wamsteker, bereikbaar onder telefoonnummer (070) 722 2867, of Vincent Lindijer, bereikbaar onder telefoonnummer (070) 722 2616. Bij een eventuele schriftelijke reactie wordt u verzocht om te refereren aan kenmerk 11.0369.01. Ten slotte verneemt ACM graag wanneer u deze brief zult publiceren.

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt
namens deze.

w.g.

dr. F.J.H. Don
bestuurslid

11/11

5107-5-96

Art. AMvB	lid	Opmerking ACM
Categorie A: Opmerkingen ter voorkoming van uitvoeringsproblemen		
1.1		definitie: projectnet: een distributiesysteem voor elektriciteit: a. dat met één verbinding verbonden is met een systeem etc, etc. In het huidige Besluit experimenten staat in plaats van 'verbinding' de term 'aansluiting'.Een aansluiting kan uit meerdere verbindingen bestaan. Indien een projectnet slechts met één verbinding verbonden mag zijn met een systeem, zou dit een beperking kunnen inhouden van de aansluitconfiguraties van projectnetten op systemen.
1.1		Definitie: transportprognose: de planning van de som van afname en invoeding per aansluiting. Er mist een bepaling van de periode waarop de transportprognose ziet. Dit is van belang, omdat een jaaropgave van netto transport voor system redispatch bijvoorbeeld waardeloos is. Voorstel is om de definitie aan te vullen: de planning 'per programmatijdseenheid' van de som van afname en invoeding per aansluiting. Programmmatijdseenheid (PTE) zal dan ergens moeten worden gedefinieerd/toegelicht. Van belang is dan wel dat het aantal minuten van de PTE niet bij wet of AMvB wordt vastgelegd.
3.5	1	In lid 1 (onder b) is vastgelegd dat ongebruikte capaciteit op de markt wordt aangeboden (en een gebruiker het recht moet hebben om ingekochte capaciteit te verhandelen op de secundaire markt). Ervaring van ACM met een soortgelijk voorschrift in een reeds verleende ontheffing heeft geleerd dat een preciezere formulering nodig is om interpretatieverschillen te vermijden. Daartoe zou gespecificeerd moeten worden a) wie de ongebruikte capaciteit moet aanbieden, b) op welke markt (primair of secundair) dat moet geschieden en c) op welk moment dat dit moet gebeuren: 1 dag vantevoren (zoals bij transport), 30 dagen vantevoren (zoals bij de verstrekte ontheffing) of iets anders. Belangrijk is voorst dat duidelijk wordt gemaakt dat de in lid 1 genoemde voorschriften voor alle ontheffingen gelden, naast de individuele voorschriften die de Minister op grond van artikel 3:11 van het wetsvoorstel aan de ontheffing kan verbinden. Naar het oordeel van ACM zou de mogelijkheid om individuele voorschriften aan de ontheffing te verbinden, moeten worden behouden, nu er situaties denkbaar zijn waarin dat noodzakelijk is met het oog op de bescherming van bepaalde belangen. ACM verzoekt u daarom te verduidelijken dat de Minister indien noodzakelijk, in aanvulling op de voorschriften in lid 1 altijd de mogelijkheid heeft om individuele voorschriften op te nemen.
4.1	2 jo. 1	Ingevolge artikel 4.3(1) van het wetsvoorstel STROOM kan ACM een rechtspersoon alleen certificeren als deze direct of indirect eigenaar is van het systeem waarvoor zij beheerder wil worden. In artikel 4.1(1) van de AMvB staat dat een onderneming bij de aanvraag voor de aanwijzing als systeembeheerder of interconnectorbeheerder een bewijs van certificering moet overleggen. In artikel 4.1(2) van de AMvB staat dat een aanvraag wordt ten minste zes weken voor de ingebruikname of overdracht van het systeem of de interconnector ingediend. Niet duidelijk is hier wat met 'overdracht' wordt bedoeld, maar aannemelijk is dat hiermee 'eigendomsoverdracht' wordt bedoeld. In dat geval ontstaat een onmogelijke situatie. Het is namelijk niet mogelijk om wel gecertificeerd te zijn en nog geen eigenaar te zijn. Het lukt een aanvrager dan nooit om correct een aanvraag in te dienen.
4.2	1	Dit lid stelt dat rechtspersonen als bedoeld in artikel 4.3 lid 1 van de wet overeenkomstig de procedure uit de richtlijnen/verordeningen worden gecertificeerd. De rechtspersonen uit artikel 4.3 lid 1 van de wet betreffen ook de distributiesysteembeheerders. Deze moeten dan dus overeenkomstig de procedure uit de richtlijnen/verordeningen worden gecertificeerd. Dit heeft strikt genomen tot gevolg dat de Commissie ook bij die certificeringsprocedures wordt betrokken, terwijl dat volgens de NvT (p. 5) niet de bedoeling is.
4.2	2	Ingevolge artikel 4.3 van de AMvB meldt een transmissiesysteembeheerder de Autoriteit Consument en Markt elke transactie die aanleiding kan geven tot herziening van de beschikking tot certificering. Dit is de implementatie van artikel 10(3) van Richtlijnen 2009/72 en 2009/73. Uit de tekst van de wet is echter niet duidelijk dat de melding vooraf moet worden gedaan en niet nadat de transactie waarvan melding wordt gemaakt, al heeft plaatsgevonden. ACM verzoekt u om in de AMvB te regelen dat een transactie wordt gemeld, voordat deze daadwerkelijk plaatsvindt. Dit is van belang om dat het bij dit soort transacties doorgaans gaat om zaken die moeilijk (tegen hoge kosten) zijn terug te draaien (denk aan overnames, benoemingen).
4.9		Dit artikel geeft invulling aan artikel 4:13, tweede lid, door te bepalen welke handelingen worden aangemerkt als handelingen die voordelen genereren die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk. De bepaling volgt daarmee artikel 18, tweede lid, van de E-wet en 10d, tweede lid van de Gaswet op. Deze huidige bepalingen kennen geen limitatieve opsomming, maar uit artikel 4:10 van de AMvB blijkt niet duidelijk dat ook de daarin opgegeven opsomming niet limitatief is. De NvT stelt uitdrukkelijk dat het om een niet-limitatieve opsomming gaat, maar ACM zou dit graag, ter vermijding van discussie, in de tekst van het artikel zelf duidelijk verankerd zien. Het is wenselijk om deze 'openheid', niet limitatieve opsomming zeker te stellen, om ook situaties die niet zijn beschreven in artikel 4:10, maar die wel een een voordeel genereren anders dan in normaal handelsverkeer gebruikelijk, te kunnen voorkomen en tegengaan. Daarnaast vraagt ACM zich af hoe EZ aankijkt tegen een systeembeheerder die financiering verstrekt aan groepsmaatschappijen tegen lagere rentes dan waartegen die groepsmaatschappijen extern zouden kunnen lenen; uit de NvT lijkt te volgen dat EZ van mening is dat een systeembeheerder dergelijke diensten niet aan groepsmaatschappijen mag aanbieden, omdat een systeembeheerder alleen wettelijke taken mag verrichten en het verstrekken van financiering aan groepsmaatschappijen daartoe niet behoort. Criterium voor de toelaatbaarheid van een dergelijke intercompanyfinanciering is dan niet of de verstrekte lening een bevoordeling oplevert die verder gaat dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is.
artikel 4.9	onder a	Er staat: '... anders dan bij uitbesteding van werkzaamheden'. ACM vraagt zich af of dit de systeembeheerder niet te veel ruimte geeft om meer informatie dan nodig is te delen met het infrabedrijf? In dit verband mert ACM op dat uit de uitspraak van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven, 25 maart 2015, ECLI:NL:CBB:2015:76 volgt dat de geheimhouding van gegevens bij uitbesteding op basis van de huidige tekst van de wet, alsook op basis van de in het wetsvoorstel STROOM voorgestelde tekst, niet is gewaarborgd. Van schending van de geheimhoudingsplicht is volgens het College immers enkel sprake ingeval van een aan de netbeheerder toe te rekenen bekendmaking van de geheim te houden gegevens. In het artikel leest het College geen resultaatsverplichting voor de netbeheerder om er voor te zorgen dat de gegevens die bij uitbesteding worden verstrekt, niet bekend kunnen worden. ACM verzoekt u om dit in het wetsvoorstel STROOM te repareren, door duidelijk te maken dat een netbeheerder een verplichting heeft om te waarborgen dat informatie die hij in het kader van uitbesteding van werkzaamheden aan derden verstrekt, vertrouwelijk blijft.

5.1		Grondslag is artikel 5.3 van de wet: Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de aanwijzing van gebieden waar: a. geen systemen worden aangelegd; b. geen distributiesysteem voor gas wordt aangelegd of waar in de plaats van een distributiesysteem voor gas een warmtenet wordt aangelegd. In de AMvB wordt vervolgens o.a. aangegeven dat dit gebieden betreffen waar zich een warmtenet als bedoeld in artikel 1 van de Warmtewet bevindt. In die gevallen is de systeembeheerder volgens de wet vrijgesteld van de verplichtingen uit artikel 5.9 (aansluiten) en 5.10 (transport) van de wet. Het is echter voor zowel systeembeheerders als (potentieel) aangeslotenen onduidelijk wanneer er precies wel en niet sprake is van een dergelijk 'gebied' of waar de grenzen van dat gebied liggen. Op dit moment (sinds kort) worden de warmtegebieden in de codes nader gespecificeerd door een postcodetabel en verwijzing naar gemeentelijke warmteplannen, maar dat is ook omdat ACM op dit moment de wettelijke taak heeft om dit voldoende concreet in de codes te regelen. Op grond van STROOM lijkt dit straks niet meer mogelijk. Artikel 4.3 lid 8 van de wet stelt wel dat "De Autoriteit Consument en Markt besluit over de gebiedsindeling, waarbij voor een systeembeheerder een gebied wordt bepaald waarbinnen deze systeembeheerder de taken en verplichtingen, bedoeld in hoofdstuk 5, uitoefent", maar dit lijkt enkel betrekking te hebben op de onderlinge gebiedsindeling tussen systeembeheerders en niet op een - op postcode niveau gedetailleerde - aanduiding van warmtegebieden.
5.3	1 en 2	Het wetsvoorstel STROOM staat enkel toe dat uitzonderingen worden gemaakt op het N-1 vereiste ten tijde van onderhoud. Gegeven deze beperkte wettelijke delegatiegrondslag, zal de uitzondering in lid 1 alleen van toepassing zijn ten tijde van onderhoud. Lid 2 zal in het geheel niet toepasbaar zijn, omdat het alleen gaat over situaties buiten onderhoud.
5.3		In het algemeen is het de vraag of en hoe kwaliteitscriteria op nationaal niveau geregeld moeten worden voor de EHS-netten, nu er een Europese System Operations (SO) Netcode op komst is. Van belang daarbij is dat de SO Netcode zich voornamelijk richt op beheersing van risico's die een mogelijk cascade-effect hebben. De SO Netcode gaat uit van een andere systematiek en een andere manier van reguleren (incl. verdeling van verantwoordelijkheden) dan de NL regelgeving over kwaliteitscriteria. De verantwoordelijkheid wordt bij de TSO gelaten om zogenaamde 'contingencies' - situaties waarin de enkelvoudige storingsreserve niet kan worden
5.3	1 (d, e), 2, 3, 4	In de omschrijving van de maximale stroomonderbreking die volgens de AMvB acceptabel is, wordt tussen de criteria 'of' (alternatieve opsomming) gebruikt en niet 'en'. Dit betekent bijvoorbeeld bij art. 5.3(1)(d) dat een systeembeheerder een systeem van 110/150 kV niet met enkelvoudige storingsreserve hoeft uit te voeren als aan één van de volgende criteria is voldaan: 1) transportonderbreking van ten hoogste 100 MW verbruik of 2) transportonderbreking van ten hoogste 1500 MW productie gedurende ten hoogste 10 minuten. Bij systemen waarop minder dan 1500 MW productie is aangesloten, is dus altijd aan het criterium voldaan en hoeft de systeembeheerder nooit een enkelvoudige storingsreserve te hebben. Het komt ACM voor dat de criteria cumulatief bedoeld zijn in plaats van alternatief.
5.3	3	Dit artikellid geeft uitzonderingen op N-1 tijdens 'regulier' onderhoud. In de toelichting staat dat met regulier onderhoud is bedoeld alle onderhoud, met uitzondering van vervanging, reparatie en modificatie van het systeem. De termen vervanging, reparatie en modificatie zijn niet nader toegelicht. Bij veel soorten onderhoud zal op een of andere wijze sprake zijn van vervanging, reparatie of modificatie van het systeem. De formulering in de toelichting lijkt aan te sluiten op lid 4, maar in dat artikellid gaat het alleen over vervanging, reparatie en modificatie van specifieke onderdelen van het transmissiesysteem. Dit betekent dat voor veel soorten onderhoud de uitzonderingen in lid 3 niet gelden en tegelijkertijd lid 4 niet van toepassing is. Ook overigens is de tekst van dit lid naar mening van ACM verwarrend; de relatie met het eerste lid is onduidelijk.
5.6		Artikel 5.9, lid 7, van het wetsvoorstel STROOM geeft de mogelijkheid om bij of krachtens AMvB nadere regels te stellen ten aanzien van de aansluittaak. In de AMvB is hieraan gevolg gegeven in artikel 5.6, dat nadere regels stelt ten aanzien van de termijn waarbinnen de aansluiting moet worden gerealiseerd. ACM zou, in het kader van de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid, graag nadere verduidelijking zien in de AMvB of de MR, op de navolgende punten: 1) 'het geschikte spannings- of drukniveau' Van belang is dat duidelijk wordt of bedoeld is het geschikte spannings- of drukniveau bezien vanuit het perspectief van de systeembeheerder, of vanuit het perspectief van de verzoeker. Naar onze mening zou het moeten gaan om het geschikte spannings- of drukniveau bezien vanuit het perspectief van de systeembeheerder, gegeven de wens van de verzoeker. De systeembeheerder beoordeelt dan dus op basis van de wens van de verzoeker wat het geschikte spannings- of drukniveau is voor realisatie van de aansluiting. 2) 'het voor aansluiting bestemde punt' Van belang is dat verduidelijkt wordt wat hieronder wordt verstaan. Verondersteld lijkt dat ergens wordt geregeld wat de voor een aansluiting bestemde punten zijn in een systeem. In de huidige situatie volgt dat voor standaardaansluitingen op het elektriciteitsnet uit de Tarievencode. Het lijkt voor de hand te liggen om dit dan in ook voor andere aansluitingen in de codes te regelen.

5.6		3). 'dat de laagste kosten voor de verzoeker oplevert' Van belang is dat verduidelijkt wordt hoe moet worden vastgesteld welk punt, gegeven de hiervoor genoemde criteria, de laagste kosten voor de verzoeker oplevert. Nu de kosten van een aansluiting enkel via een tarief of een vergoeding voor rekening van de verzoeker kunnen komen, gaat ACM er van uit dat deze bepaling zo moet worden gelezen, dat wordt aangesloten op het daarvoor bestemde punt dat het laagste tarief of de laagste vergoeding voor aansluiting oplevert. ACM ziet dat graag verduidelijkt. In het geval van standaardaansluitingen kunnen kosten enkel in de vorm van door ACM vastgestelde aansluittarieven op de afnemer worden verhaald. ACM leest deze bepaling dan ook zo, dat een afnemer recht heeft op een standaardaansluiting op het punt dat aan voorgaande criteria voldoet en dat de laagste totaalkosten oplevert van tarief voor standaardaansluiting plus meerlengte vergoeding. Dat houdt dan in dat de afnemer er recht op heeft om te worden aangesloten op het voor aansluiting bestemde punt met het geschikte spannings- en/of drukniveau, dat het dichtstbijzijnd is. Is er sprake van een aansluiting waarvoor een vergoeding in rekening wordt gebracht, dan volgt uit het wetsvoorstel dat moet worden aangesloten op het daarvoor bestemde punt in het systeem dat leidt tot de laagste vergoeding. Van groot belang hierbij is dat duidelijk wordt dat voor de vaststelling daarvan, wordt uitgegaan van het bestaande systeem als gegeven. Met andere woorden: duidelijk moet zijn dat op de systeembeheerder geen verplichting rust om zijn systeem naar de verzoeker om aansluiting toe te brengen, ten einde tot een lagere vergoeding voor de verzoeker te komen. In dit verband zij erop gewezen dat de Elektriciteitswet 1998 doorberekening van diepe netkosten (kosten van aanpassing van het net i.v.m. de aansluiting) verbiedt. Omwille van uitvoerbaarheid is ACM groot voorstander van handhaving van dit uitgangspunt, en uniforme toepassing daarvan bij gas. Daartoe zou ACM graag verduidelijkt zien dat 'de laagste kosten voor verzoeker' worden bepaald zonder acht te slaan op 'diepe netkosten'.
5.6		4) Koppeling zelf aangelegde aansluiting (i.r.t. art. 5.9 lid 3 wetsvoorstel STROOM) Van belang lijkt dat duidelijk wordt geregeld dat ook een zelf aangelegde aansluiting niet op elk punt waar zo'n aansluiting uitkomt, op het systeem moet worden aangekoppeld. Het lijkt voor de hand te liggen om te eisen dat een zelf aangelegde aansluiting alleen op het systeem kan worden gekoppeld op een punt dat ook aangewezen zou zijn als de zelf-aanlegger de systeembeheerder om een dergelijke aansluiting zou hebben verzocht. De systeembeheerder zou de koppeling van aansluitingen die hier niet aan voldoen, moeten mogen weigeren. 5) Motivering De motivering bedoeld in artikel 5.9 lid 4 van het wetsvoorstel STROOM vervult een belangrijke functie ten behoeve van begrip van de afnemer voor de weigering – en ter voorkoming van geschillen met de systeembeheerder. Daarnaast is de motivering van belang voor een beoordeling van de gerechtvaardigdheid van de weigering door de afnemer, en indien er een geschil van komt, door ACM. Om die reden lijkt van belang dat de motivering in elk geval op de volgende aspecten ingaat: - Waarom niet, onderbouwd vanuit capaciteit op punt in het systeem waarop verzoek betrekking heeft / verhouding tot totale capaciteit en systeemintegriteit? - Binnen welke termijn kan wel worden aangesloten? - Welke alternatieven zijn voor handen? - Welke acties onderneemt de systeembeheerder om aansluiting alsnog, in de toekomst, te realiseren? ACM verzoekt EZ om te verduidelijken dat de motivering ten minste op deze aspecten moet ingaan.

5.7 e.v.		De reikwijdte van de regels over congestiemanagement is nu niet ingeperkt, terwijl een deel wel overlapt met regels die op EU-niveau worden vastgesteld en daarmee interfereert op een wijze die het moeilijk maakt om tot Europees gecoördineerd beheer van de systemen te komen. Europese regelgeving over balancering, capaciteitstoewijzing en congestiebeheer en systeembeheer bevatten de kaders voor congestiemanagement in alle lidstaten. De Europese regelgeving laat op onderdelen wel ruimte om vorm te geven aan beleidswensen op nationaal niveau. De wijze waarop dat gebeurt, zou echter moeten passen in de rolverdeling die in Europese verordeningen (netcodes) is vastgelegd. Dit betekent dat de doelen prima in nationale regels kunnen worden verankerd, maar de wijze waarop deze doelen worden gehaald (de precieze uitwerking van congestiemanagement) in overeenstemming met de Europese regelgeving na consultatie van marktpartijen door de systeembeheerders in afstemming met elkaar kan wordt uitgewerkt en voorgelegd aan de nationale regelgevende instantie. Concreet betekent dit voor de AMvB dat de voorrang voor duurzaam opgewekte elektriciteit als bedoeld in artikel 5.10 prima voor alle vormen van congestiebeheer kan worden vastgelegd. Echter, de uitwerking van de congestiebeheerprocedure in de overige artikelen van deze paragraaf zou alleen moeten gelden voor vormen van congestie die niet binnen de regelgeving op Europees niveau worden beheerst. Als het voorstel voor de AMvB niet wordt aangepast, betekent dit dat TenneT bij de uitwerking van congestiebeheerprocedures (opstellen van *terms and conditions*) in Europees verband gebonden is aan de uitwerking in de AMvB en daardoor een belemmerende factor wordt in Europese harmonisatie van regels. Dit is belemmerend in de totstandkoming van de Europese interne energiemarkt en uiteindelijk ook slecht voor consumenten en bedrijven in Nederland. Dit punt is ook eerder gemaakt in de UHT op het wetsvoorstel Stroom. ACM is in gesprek met EZ om dit punt op te lossen. Indien dit niet wordt aangepast ontstaat er per deze zomer strijdigheid met de nieuwe verordening Capcacity calculation and Congestion Management (CACM).
5.7		De wijze van afbakenen van een congestiegebied is naar het oordeel ACM niet toereikend geregeld. De definitie in het voorstel is belemmerend om het congestiegebied efficiënt af te bakenen, d.w.z. niet te beperken tot het gebied waar daadwerkelijk een gebrek aan transportcapaciteit optreedt, maar alle aangeslotenen te laten omvatten die in een concreet geval kunnen bijdragen aan het oplossen van congestie. Zie UHT wetsvoorstel, Bijlage I, p. 48. Voorstel ook in tabblad MvT.
5.9 jo. 1.1		Sub 4, transportprognoses geven geen transporten aan. Zie ook opmerking over de definitie van transportprogrognoses.
5.17	1 en 2	De AMvB is voornamelijk gericht op het regelen van de eisen aan een kwaliteitsborgsysteem (KBS). Het vereisen van slechts een KBS houdt naar oordeel van ACM een groot risico in. Waarom? Uit een intern onderzoek van ACM (inzet van certificatie volgens NYA 8120 in ons toezicht) is duidelijk geworden dat een KwaliteitsManagementSysteem de netbeheerders wel in staat stelt om hun taken naar behoren te kunnen verrichten, maar niet waarborgt dat ze dat daadwerkelijk doen (of ze de wettelijke taken ook naar behoren verrichten). Een actuele discussie in de Tweede Kamer en de standpunten van een drietal inspecties (SZW, NVWA en ILT, http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2015/01/14/signalering-certificering-en-toezicht.html) wijzen erop dat het alleen hebben van een KBS onvoldoende is. Suggestie voor de oplossing: a. de AMvB of de MR benoemt i.i.g. de wezenlijke processen voor de goede werking van de KBS. Dat zijn: i. registratie (van het BMR – aspecten van volledigheid en juistheid; storingen registratie), ii. beoordeling van toestand van de netten (netonderdelen), iii. risicoanalyse (volledigheid en de kwaliteit ervan), iv. plannen: het treffen van de maatregelen (onderhoud en vervanging), v. de samenhang tussen de benoemde onderdelen en vi. evaluatie. b. in de AMvB en/of in de MR worden de eisen t.a.v. de inhoudelijke processen opgenomen. Zie onderdelen van a); en, c. in de AMvB en/of in de MR wordt het (minimale) kwaliteitsniveau bepaald. Voor de productkwaliteit en kwaliteit van dienstverlening zijn duidelijke normen voorhanden die goed toetsbaar zijn. Bij de betrouwbaarheid elektriciteit en gasveiligheid ontbreken normen over het kwaliteitsniveau. Zowel in het toezicht van ACM als in de toetsing van een KBS door externen – bv. in het kader van NTA 8120 – is het moeilijk om te oordelen of de netbeheerder "juist" heeft gehandeld. De jaarlijkse uitvalsduur (betrouwbaarheid) varieert tussen 21 en 37 minuten. ACM zou graag via het Besluit of de MR geregeld zien op basis waarvan ingegrepen kan worden indien de uitvalsduur (extreem) hoog oploopt, bijvoorbeeld door hiervoor marges te stellen.
5.24	3 en 6	In dit artikel is de regeling pieklevering (zoals nu opgenomen in Besluit leveringszekerheid gaswet) vastgelegd. In vergelijking met genoemde AMvB ontbreken er nu ogenschijnlijk twee aspecten: a) tariefstelling voor pieklevering (lid 3) en b) de plicht voor GasTerra om een redelijk aanbod te doen als GTS gas inkoopt voor pieklevering (lid 6). In de MvT wordt gesteld dat wat eerder in genoemde AMvB was geregeld nu in dit artikel is opgenomen. Er wordt ook niet gesteld dat deze twee bepalingen ergens anders zijn geregeld. De vraag is dan ook waarom hier niets over wordt geregeld, nu de bepalingen rondom pieklevering 1-op-1 overgezet lijken te worden. Er kunnen overigens redenen zijn om GasTerra niet langer te verplichten om een aanbod te doen voor pieklevering, maar dat moet dan wel goed uitgelegd worden.
5.44	lid 1	In huidige Experimenten AMvB staat dat de berekeningsmethode ter goedkeuring aan ACM wordt gezonden; in 5:44 van de AMvB staat nog enkel dat de methode aan ACM wordt toegestuurd. Onduidelijk is of vereist is dat ACM deze methode vevolgens goedkeurt, alvorens het experiment van start kan gaan.
5.44		In de huidige Experimenten AMvB is de goedkeuringsbevoegdheid van ACM ten aanzien van tarieven beperkt tot tarieven voor systeembeheertaken; in de nieuwe formulering vervalt deze beperking, en wordt de betrokkenheid van ACM uitgebreid tot leveringstarieven / de leveringscomponent in de tarieven binnen, doordat deze bepaling betrekking heeft op de 'tarieven die nodig zijn voor de uitvoering van zijn taken'. ACM vraagt zich af of dit is beoogd.
Artikel 6.1	lid 1, 2 en 3	De verbinding tussen lid 1, 2 en 3 gaat als volgt. Lid 2 vult aan op lid 1, onderdeel c (grote aansluitingen elektriciteit). Lid 3 bouwt voort op lid 2, via de verwoording 'categorieën aangeslotenen'. In lid 3 wordt echter een onderscheid gemaakt naar aan- en uitgeschakeld, waarmee beoogd wordt de streng lichtmasten. Dit zijn echter kleine elektricteitsaansluitingen (1x6A op het geschakelde net) en geen grote aansluitingen. Oplossing is dat lid 2 breder wordt getrokken dan alleen lid 1, onderdeel c. 2.

Artikel 6.1	lid 3	Dit lid geeft aan welk onderscheid voor categorieen aangeslotenen gemaakt kan worden. Wij hebben hierbij twee opmerkingen. Ten eerste, wat er nu staat geeft de situatie bij elektriciteit weer. Is het nodig dat erbij te vermelden, of te verwijzen naar het tweede lid? Ten tweede, om aan te sluiten bij de praktijk voor gas is het nodig om een onderscheid te maken naar drukniveau. Namelijk dat een netbeheerder (1) onderscheid kan maken naar hoge en lage druk *en* (2) alleen een standaard zonder het onderscheid naar druk daarvoor kan hanteren. Dat doen de RNBs gas nu verschillend voor de telemetrie grootverbruikers.
artikel 6.2		Dit artikel geeft alleen tariefstructuren voor transporttarieven voor taken als bedoeld in 5:16, tweede lid onderdeel d en onderdeel a. Hoe zit dat met onderdelen b en c van artikel 5.16, tweede lid? Naar wij hopen is bedoeld daarvoor de tariefstructuren als voorgeschreven voor het "gewone transport" te laten gelden, dus onderdeel d. Maar op basis van deze tekst komt dit niet tot uitdrukking.
artikel 6.3		In dit artikel is bepaald dat voor pieklevering een tarief in rekening wordt gebracht voor het ter beschikking stellen van gas aan vergunninghouders bij de vergunninghouders aan wie het gas ter beschikking wordt gesteld. Dit gaat over commodity. ACM betwijfelt of de delegatiegrondslagen van artikel 6.9 van het wetsvoorstel basis kan bieden voor nadere bepaling ten aanzien van commoditytarieven. Daarbij is onduidelijk waarom voor deze dienst een tarief is voorgeschreven. ACM kan bovendien geen ex-ante tarief vaststellen voor kosten die slechts in sommige jaren en in uitzonderlijke gevallen worden gemaakt; deze kunnen vooraf immers heel moeilijk worden geschat.
Artikel 6.2	2	Voor de dienst diversion wordt nu een apart tarief vastgesteld. Wij stellen voor om conform TOCTOU en TTF geen apart tarief voor deze dienst vast te stellen. De kosten voor deze dienst zijn niet eenduidig vast te stellen en de verwachte omzet uit deze dienst tamelijk klein.
artikel 6.4		In dit artikel zijn nadere regels gesteld voor het *bedrag* voor het handhaven of herstellen van de balans als bedoeld in artikel 7.6, zevende lid van het wetsvoorstel. Naar het oordeel van ACM geeft de de delegatiegrondslag in artikel 6.9 wetsvoorstel echter geen bevoegdheid om nadere regels te stellen over *bedragen* (maar alleen over tarieven en vergoedingen). Het achtste lid van artikel 7.6 van het wetsvoorstel biedt deze basis evenmin.
Artikel 6.4		Met betrekking tot de inhoud: ACM vraagt zich af in hoeverre de Europese Regelgeving nog ruimte laat voor de wetgever om bij AMvB (of wet) specifieke voorwaarden, zoals in dit artikel opgenomen, te stellen aan de bedragen die in rekening mogen worden gebracht voor toegang tot de balanceringsmarkten. Op basis van de richtlijn 2009/72 (artikel 37 6e lid) behoort de vaststelling of goedkeuring van deze voorwaarden tot de bevoegdheid van de regulerende instantie. Dit is de reden waarom het huidige balanceringsregime is omschreven in de Netcode en Systeemcode en de ACM bevoegd is die voorwaarden vast te stellen.
Artikel 6.4		Deze lijn is verder door te trekken naar de Europese codes (in dit geval voor Balancering). De huidige draft code voor balancering (de aanbeveling van ACER wordt vlak na 6 mei ws gepubliceerd: geplande in werking treding verwacht half 2016) geeft uitgebreide voorschriften waar nationale balanceringsregimes precies aan moeten voldoen. Het omschrijft de partijen actief in balanceringsmaarkten en mechanismen, hoe marktpartijen balanceringsdiensten aan de TSo aanbieden en hoe ze vergoed worden en hoe de partijen die onbalans veroorzaken deze betalen. Hierin zijn duidelijke voorschriften over de prijs (nml de marginale prijs van de hoogst ingezette bieding en een overeenkomstige onbalansprijs. In deze code worden daarnaast ook duidelijk omschreven dat het aan de TSO (lees TenneT) is om voorstellen voor de voorwaarden voor balancering te doen en dat deze voorwaarden goedgekeurd dienen te worden door de toezichthouders. Als laatste geldt dat dergelijke Europese regels voor nationale gaan, en dat er maar beperkte nationale ruimte is voor nationale koppen.
Artikel 6.5	lid 1	Graag zien we toegevoegd dat het tarievenvoorstel wordt gedaan op basis van een door ACM vastgestelde module. Wanneer een systeembeheerders een eigen module zou hanteren, dan is die voor ons niet controleerbaar.
6.8		In de wettekst (art. 4.4, lid 5, sub b) staat dat bij AMvB regels gesteld kunen worden over voorwaarden en beperkingen die aan een erkenning verbonden kunnen worden. In de AMvB is daarover niks opgenomen. ACM hecht er evenwel aan om, ter vermijding van elke discussie, duidelijk te verankeren in wet en/of het Besluit dat ACM bevoegd is om voorwaarden en beperkingen aan de verleende ontheffingen te verbinden, gélijk dit nu praktijk is. ACM hanteert bij de verlening van ontheffingen een standaardset voorschriften, die onder meer zien op de de wijze waarop derden-toegang wordt gerealiseerd. Daarnaast kunnen in individuele gevallen voorschriften worden verbonden aan de vergunning, die bijvoorbeel ertoe strekken te verzekeren dat bepaalde veiligheidsmaatregelen worden genomen, indien ACM dit gelet op de veiligheidssituatie op het GDS wenselijk acht. In aanvulling hierop acht ACM het van groot belang dat zij de erkenning van GDS kan weigeren, indien de veiligheid op dat GDS onvoldoende wordt gewaarborgd.
6.8		ACM pleit ervoor om de huidige beslistermijn op grond van artikel 15 E-wet en 2a Gaswet van zes maanden, verlengbaar met zes maanden, voor de beoordeling van ontheffingsaanvragen in de AMvB op te nemen.
8.2		ACM ziet dat AMvB beleidsneutraal is, echter artikel 8.2, eerste lid, is naar ons oordeel in strijd met Europese regelgeving. Wanneer de tarieven worden gewijzigd, moet dit vooraf worden gecommuniceerd en niet achteraf. Hierop hebben we EZ reeds gewezen. ACM acht het zeer wenselijk dat dit nu direct wordt hersteld, nu daar de mogelijkheid toe bestaat. Aangezien de opzegtermijn 30 dagen is en de consument in principe het recht heeft om te kunnen wijzigen van leverancier alvorens hij geconfronteerd wordt met een rekening gebaseerd op het nieuwe tarief, zou de kennisgeving minimaal 31 dagen van te voren moeten worden gegeven. Voorts is het ook niet in lijn met de leden 2, 3, en 4 waar gesproken wordt over de verplichting om de afnemer in kennis te stellen van een "voornemen". Dat kan nooit achteraf.
8.2	2 en 3	Er wordt in deze bepalingen geen termijn genoemd, hetgeen voor handhaafbaarheid wél van belang is.
8.2	4	Wat wordt bedoeld met 'toereikende wijze' ? De toelichting sluit niet aan op de norm in de amvb. In de norm wordt enkel gesproken over de leverancier. In de toelichting enkel over de systeembeheerder.
8.10	1, sub c	indien dit mogelijk en nuttig' is; ten behoeve van de handhaving zou ACM dit graag nader geconcretiseerd zien.
8.15	2, sub c	vermeld' op...?

8.15		Onder verwijzing naar de input op het wetsvoorstel Stroom & (ondernavolge) reactie op de consultatieversie, zijn er volgens ACM twee onvolkomenheden in deze regeling: 1. nadere uitwerking van uiterste termijnen voor verantwoording is niet opgenomen (er kunnen regels worden gesteld bij MR, maar waarom niet nu bij AMvB?) 2. Verantwoording van GVO's ontbreekt. AD 1) Periode over en moment van verantwoording (artikel 8:18, eerste lid). Hierover heeft ACM als *input op het wetsvoorstel Stroom het volgende opgemerkt: 'Ten aanzien van de bepalingen inzake het leveranciersetiket merkt ACM echter op dat belangrijke normstellende onderdelen (niet technische uitwerkingen) ontbreken, over de periode van publicatie en – verantwoording. Zo ontbreekt dat de informatie over opwekkingsbronnen over het voorafgaande kalenderjaar moet worden opgenomen en uiterlijk in de periode van mei tot mei van ieder kalenderjaar aan eindafnemers kenbaar gemaakt dient te worden. Het nadelige effect hiervan is dat niet langer de uniformiteit gewaarborgd is met betrekking tot de periode waarover en het moment waarop opwekkingsgegevens aan de eindafnemer verstrekt worden. Dit ondermijnt de vergelijkbaarheid tussen de informatie die verstrekt wordt door leveranciers, terwijl de verplichting ertoe strekt om de vergelijkbaarheid te vergroten. Bovendien kan door het ontbreken van voornoemde termijnen niet gewaarborgd worden dat een consument beschikt over actuele informatie over de opwekkingsbronnen, die zijn leverancier (heeft) gebruikt. Logischerwijs gaat dit ten koste van de keuzes die de consument op basis van de informatie over*
8.16	lid 2	ACM mist in dit artikel een verwijzing naar artikel 4.2 Awb, om zeker te stellen dat ACM buiten de informatie genoemd in de AMvB al die informatie kan opvragen die zij nodig acht om de vergunningaanvraag te kunnen beoordelen. In vergelijking met de huidige wetgeving ontbreekt in de opsomming van de informatie die met de aanvraag moet worden meegestuurd de inkoopovereenkomst gas/elektra, de PV-overeenkomsten, en is de de opgave van de verwachte afzet geschrapt. Dit is niet beleidsneutraal. ACM stelt voor de huidige formulering te handhaven. Het verzoek is om in ieder geval, als EZ de verwijzing naar Awb niet nodig acht, in de toelichting op te nemen dat ACM de bevoegdheid heeft om een accountantsverklaring te verlangen van de aanvrager indien zij dit nodig acht voor de beoordeling vergelijkbaar met de huidige toelichting in artikel 2 van het Besluit Vergunningen Elektriciteit en Besluit Vergunningen Gas. Dit maakt de uitvoeringspraktijk makkelijker en vermindert de kans op discussies hierover. Op zich is het wel zo dat artikel 4.2 Awb een grondslag geeft om aanvullende gegevens op te vragen maar de noodzaak hiertoe moet wel aangetoond kunnen worden door ACM. Echter een accountantsverklaring brengt voor een aanvrager kosten met zich mee waardoor er dus een risico is dat de aanvrager dit niet wilt verstrekken. Het expliciet noemen van de mogelijkheid van de accountantsverklaring in de toelichting, maakt het voor ACM eenvoudiger en voorkomt eventuele discussies en bezwaren op dit punt.
8.17	lid 1	De invulling voor de toetsing van de technische kwaliteit (pv en inkoop/transportcontracten) is geschrapt. Ook in de toelichting is hierover niets opgenomen. De toelichting op de beoordeling van de financiële kwaliteit is drastisch beperkter ingevuld dan nu het geval is. De mogelijkheid om een accountantsverklaring op te vragen indien dit nodig is voor de beoordeling is niet opgenomen. De toelichting op het faillisementsverklaring/surseance van betaling is geschrapt, net als toelichting over beschrijving van de organisatie en de invulling van de redelijke voorwaarden (aansluiting geschillencommissie). Oplossing: kan aangesloten worden bij de huidige toelichtingen waar voornoemde elementen zijn uitgewerkt?
8.17	1, onderdeel a	Wat wordt bedoeld met 'uit de leveringsactiviteiten te overbruggen' ? Vallen hier ook leningen onder? Een toelichting zou welkom zijn.
8.17	2	Mede onder verwijzing naar de UHT op het wetsvoorstel merkt ACM op dat zij het, in het licht van rechtspraak van het CBb, van belang acht dat buiten discussie wordt gesteld dat met de term 'hanteren' ook 'daadwerkelijk toepassen' wordt bedoeld.
8.18	5.b en 6	In de toelichting van 8.18 is aangegeven dat een aangeslotene nadat hij is toebedeeld, weer van leverancier kan wisselen. De mogelijkheid om te kunnen switchen is elders al bij wet geregeld. Het is echter van belang dat kv kostenloos kunnen switchen, gedurende een bepaalde periode (bijv. 3 maanden) na toebedeling, ongeacht de voorwaarden van de toegekende leverancier.
8.18	lid 6	In het laatste deel van lid 6 wordt alleen verwezen naar de toebedeling naar rato van het gasvolume. Er is kennelijk sprake van een omissie. Aanvulling is nodig om de toebedeling ook te regelen voor elektriciteit.
8.18	1	De zinsnede: 'daarvan onverwijld mededeling aan een transmissiesysteembeheerder', roept de vraag op welke tranmissiesysteembeheerder is bedoeld. Is het voldoende als alleen GTS in kennis wordt gebracht, ook al gaat het om een elektriciteitsleverancier? Dit blijkt nu niet uit de regeling. Waarom is in dit lid de zinsnede 'of behoort te voorzien' dat de vergunninghouder niet langer in staat zal zijn om zijn plicht tot levering van elektriciteit en gas aan zijn kleinverbruikers na te komen, verwijderd?
8.18	2	Ook hier dezelfde opmerking als bij lid 1. 'Meldt hij dat zo spoedig mogelijk aan een transmissiesysteembeheerder en aan Onze Minister'. Aan welke transmissiesysteembeheerder zal dat zijn? En als het bijvoorbeeld alleen maar gaat om een leverancier van gas, voldoet de distributiesysteembheerder aan deze plicht door het aan TenneT te melden? Voorts is in dit lid het oorspronkelijke begrip netbeheerder vervangen door distributiesysteembeheerder. Is het niet ook van belang dat de transmissiesysteembeheerder verplicht wordt om te melden wanneer het hem voorkomt dat de continuiteit van de levering door een vergunninghouder in gevaar komt? Waarom is er niet gekozen voor de definitie 'systeembeheerder'? Zo staat het wel in de laatste alinea van artikel 8.18 in de Nota van Toelichting.
8.18	3	Ook hier weer: 'met een transmissiesysteembeheerder'. Dit zouden ze ook alletwee kunnen zijn, maar dit blijkt niet uit de tekst.
8.18	6	Waarom is niet gespecificeerd dat de transmissiesysteembeheerder voor gas de aansluitingen voor gas regelt en de transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit de aansluitingen voor elektriciteit regelt? Nu blijft dat ongedefinieerd. Ontbreekt in de laatste zin van dit lid elektriciteit niet? Nu wordt alleen aangegeven dat systeembeheerders aan een tso voor gas de gegevens verstrekken die deze nodig heeft voor de uitvoering van deze taak.
8.18	9	In het huidige artikel 2, lid 9, van het Besluit leveringszekerheid Elektriciteitswet, is het verbod op een beding tot ontbinding van rechtswege ruimer dan in het voorgestelde artikel 8.18, lid 9, onderdeel a, AMvB. Onder het verbod in het huidige artikel 2, lid 9, van het Besluit leveringszekerheid Elektriciteitswet valt immers ook het beding tot ontbinding van rechtswege bij de aanvraag van faillissement en surseance van betaling. Is dat bewust weggelaten?

9.1	2	Artikel 9.1 tweede lid bevat het initiatiefrecht van partijen uit de sector (in dit geval: systeembeheerders) om een voorstel tot wijziging van een tarief-code od technische code in te dienen. Voor de informatiecode ontbreekt in de AMvB zulk een initiatiefrecht van partijen uit de sector (in dit geval: een representatief deel van de ondernemingen die zich bezighouden met meten transporteren en leveren). Dat is een inperking van de huidige praktijk, waarin regelmatig wijzigingsvoorstellen vanuit de martkpartijen komen. Ook de informatiecode moet op regelmatige basis verbeterd worden en het initiatief daartoe zou zowel vanuit de marktpartijen als vanuit ACM (artikel 9.2) mogelijk moeten zijn.
9.2	1,2	In deze twee leden van het artikel wordt gesproken over het "toezenden" van het ontwerp van het besluit. Voor de technische en tarievencodes is dat conform wat er in deze huidige E-wet en Gaswet staat, maar voor de informatiecode is dat niet het geval. In artikel 27, tweede lid van de E-wet wordt voor de informatiecode bepaald dat het ontwerpbesluit moet worden "bekendgemaakt". Aangezien EZ als doel heeft om geen wijzigingen aan te brengen in het codedeel zou daarmee in ieder geval het tweede lid aangepast moeten worden naar "bekendmaken". Echter, het "toezenden" is ook voor technische en tariefcodes onwenselijk, omdat dit allerlei risico's met zich meebrengt van het verkeerd postbezorgen, gewijzigde adressen, etc. Dat zou juridische gevolgen kunnen hebben voor het besluitproces, omdat partijen kunnen aanvoeren niet tijdig op de hoogte te zijn gebracht. ACM ziet daarom het "toezenden" uit het eerste en tweede lid graag aangepast naar "bekendmaken", zoals nu dus ook al het geval is bij de informatiecode.
9.2		ACM constateert dat artikel 56 lid 2 van de E-wet niet is overgenomen in de nieuwe wet of AMvB. Hierin is bepaald dat als de ondernemingen als bedoeld in het eerste lid niet binnen 4 weken het voorstel wijzigen overeenkomstig de opdracht van ACM, ACM de voorwaarden zelf vaststelt met die wijzigingen. ACM vind het belangrijk dat dit artikel in de AMvB wordt overgenomen. Het geven van een opdracht is een goede tussenoplossing en met deze bepaling is ook duidelijk wat er gebeurd als de ondernemingen hier geen gehoor aan geven.
9.2	1	In dit artikel is opgenomen dat de gezamenlijke systeembeheerders een zienswijze kunnen indienen. Het woord gezamenlijke moet worden verwijderd. Systeembeheerders moeten ook ieder afzonderlijk de mogelijkheid hebben om een zienswijze in te dienen. Ook is bepaald dat enkel representatieve organisaties een zienswijze kunnen indienen en niet hun leden. Dit beperkt het recht van de leden hiervan om eveneens zienswijzen in te dienen. Vaak beschikken individuele leden van afnemerorganisaties over cruciale informatie voor codebesluiten dus het recht om zienswijzen in te dienen moet niet ingeperkt worden.
9.2	2	In dit artikel is opgenomen dat een representatief deel van de ondernemingen die zich bezighouden met het transporteren, leveren of meten een zienswijze kunnen indienen. Dit klopt niet, ook afzonderlijke ondernemingen moeten de mogelijkheid hebben om een zienswijze in te dienen. Daarvoor hoeven zij niet eerst een representatief deel te vormen. Ook is bepaald dat enkel representatieve organisaties een zienswijze kunnen indienen en niet hun leden. Dit beperkt het recht van de leden hiervan om eveneens zienswijzen in te dienen. Vaak beschikken individuele leden van afnemerorganisaties over cruciale informatie voor codebesluiten dus het recht om zienswijzen in te dienen moet niet ingeperkt worden.
12.1		ACM mist nog de AMvB's die partieel worden gewijzigd. Dit zijn o.a. Besluit op afstand uitleesbare meetinrichtingen en het Uitvoeringsbesluit rijkscoördinatieregeling energie-infrastructuurprojecten. Waar worden deze besluiten gewijzigd?
Categorie B: aanbevelinge		/ opmerkingen t.a.v. de doelmatigheid van het Besluit
3.3		Uit de gas richtlijn volgt dat er een procedure moet zijn om te bepalen a) of er een technische of economische noodzaak is om TPA aan te bieden en b) - zo ja - hoe het regulatoire regime (onderhandelde of gereguleerde toegang) wordt vastgesteld. In het wetsvoorstel STROOM is een haakje opgenomen dat in een AMvB regels gesteld kunnen worden over de technische of economische noodzakelijkheid voor een efficiënte toegang tot het systeem voor de levering aan systeemgebruikers. In de AMvB stelt EZ nu geen regels hieromtrent. ACM beveelt aan om dit wel te doen. Als blijkt dat er geen noodzaak is voor TPA, blijft de situatie zoals hij is; als noodzaak er wel is, zal dit naar inschatting van ACM de markt niet zodanig wijzigen dat opslagbeheerders de markt verlaten. Wel kan ACM dan, in het geval programmaverantwoordelijken ACM te verzoeken om op te treden, effectief optreden tegen onredelijke voorwaarden of tarieven.
3.4	5	Uit de AMvB volgt dat er een MR komt waarin nadere regels gesteld worden ter iplementatie van artikel 36 van Richtlijn 2009/73. In het wetsvoorstel STROOM en de AMvB is genoemd naar oordeel van ACM artikel feitelijk al uitgewerkt. Het enige dat geregeld gaat worden in de MR - volgens de MvT - is de wijze waarop de EC in kennis gesteld gaat worden over de verleende ontheffing en eventuele aanpassing van het besluit op grond van notificatie besluit door de Europese Commissie. Lid 5 wekt door zijn formulering nu de indruk dat heel artikel 36 in de MR terugkomt. ACM geeft u in overweging om in lid 5 meer specifiek te beschrijven wat nog in de MR op dit punt geregeld zal worden.
4.9	1	Wellicht is het een idee om lid 1 te harmoniseren met artikel 3.2 sub d van deze AMvB door de zin toe te voegen: "Het nalevingsprogramma bevat specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstellingen."? Dat staat al wel in de NvT, maar niet in de tekst zelf.
4.7		Het onderdeel van de AMvB ter uitwerking van de onafhankelijkheidseisen (zie art. 4.6(4) wetsvoorstel) ontbreekt. ACM vraagt zich daarom af of de art. 9(1)(c en d), 9(2) en mogelijk ook 9(3) en 9(12) van Richtlijnen 2009/72 en 2009/73 voldoende zijn geïmplementeerd.
4.8	2	Dit artikel is een implementatie van artikel 6(4) van 2009/72 en 2009/73. Het volgende voorschrift uit de richtlijnen is niet geïmplementeerd "De naleving van hetprogramma wordt op onafhankelijk wijze gecontroleerd door de nalevingsfunctionarissen van de verticaal geïntegreerde transmissiesysteembeheerders." Daarnaast merkt ACM op dat het, om te verzekeren dat het nalevingsprogramma ook wordt gevolgd en dat ACM kan optreden in het geval dat niet gebeurt, het aanbeveling verdient om duidelijk te maken dat de verplichting om het programma te 'implementeren', in artikel 4.10 van het wetsvoorstel, ook inhoudt dat de gemeenschappelijke onderneming zich gedraagt volgens het nalevingsprogramma.

5.3	1	Artikel 5.4, 3e lid van de wet vormt de grondslag voor deze bepaling: "Het transmissiesysteem voor elektriciteit is zodanig ontworpen en in werking dat het transport van elektriciteit ook verzekerd is indien zich een enkelvoudige storing voordoet ten tijde van onderhoud, behoudens bepaalde onderdelen van systeem of specifieke situaties." Dit onderdeel (lid 1) creëert de uitzonderingssituatie voor het ontwerp van het transmissiesysteem in alle omstandigheden en dus niet alleen "indien zich een enkelvoudige storing voordoet ten tijde van onderhoud" zoals de wet als enige uitzondering maakt. Dit is naar oordeel van ACM onwenselijk en doet afbreuk aan de opgebouwde transportzekerheid van afgelopen decennia. Daarbij merkt ACM meer specifiek het volgende op: 1) De tekst van deze regeling is naar onze mening moeilijk leesbaar en onduidelijk; 2) Een vergelijkbare opsomming van de uitzonderingscriteria zien we niet terug op Europees niveau; de AMvB creëert voor Nederland dan ook een uitzonderingspositie binnen Europa, waarmee in vergelijking met andere Europese landen een groter risico op grootschalige uitval wordt geaccepteerd. 3) Terwijl de strekking van de huidige wet was dat HS netten dusdanig ontworpen zijn en in werking dat slechts een beperkte uitzonderingsmogelijkheid was, biedt deze tekst uitzonderlijk veel mogelijkheden waarmee leveringszekerheid verstoord wordt. Dit kan een enorme effect hebben op de financieel beheer van TenneT, mocht een storing plaats vinden in het 150 kV-net waardoor TenneT compensatievergoeding moet betalen aan daardoor getroffen afnemers. 4) Uitzonderingen op de onderdelen genoemd in lid 1 onder a, b en c zijn volkomen nieuw voor wat betreft het ontwerp van de netten. Dit verzwakt de positie van de Nederlandse afnemer in vergelijking met andere EU landen.
5.3	2	Artikel 5.4, 3e lid van de wet vormt de grondslag voor deze bepaling: "Het transmissiesysteem voor elektriciteit is zodanig ontworpen en in werking dat het transport van elektriciteit ook verzekerd is indien zich een enkelvoudige storing voordoet ten tijde van onderhoud, behoudens bepaalde onderdelen van systeem of specifieke situaties." Het koppelnet, het net van 220 en 380 kV, is van oudsher in Nederland en in de nagenoeg alle EU landen dusdanig ontworpen dat een enkelvoudige storing tijdens het onderhoud onopgemerkt plaats vindt. Met de opgesomde uitzonderingen wordt de leveringszekerheid van de Nederlandse afnemers verzwakt. Ter illustratie: 2 grootste storingen van afgelopen 10 jaar (Haaksbergen en Zaltbommel) hebben steeds geleid tot de aanscherping van de wet. Hieronder enkele getallen: 1. Storing Zaltbommel (Apache-helikopter) is 2 keer kleiner qua uitvalsduur: min. 75 versus min. 150 aan storingsminuten en ca 10 keer kleiner qua belasting – 93 MW versus 1000 MW. 2. Storing Haaksbergen is 6 keer kleiner qua uitvalsduur: min. 25 versus min. 150 aan storingsminuten en ca 30 keer kleiner qua belasting – 30 MW versus 1000 MW.
5.4	1	"de voortgang of de realisatie"; ACM zou aanbevelen om te spreken van de "voortgang en realisatie".
5.4	1	Lid één onderdeel c luidt "de voorgenomen investeringen". ACM mist in lid 1 o.m. de onderbouwing van de voorgenomen investeringen en de keuzes die gemaakt zijn. ACM gaat er van uit dat deze nadere eisen aan de inhoud van het investeringsplan worden uitgewerkt in de MR.
5.10 t/m 5.14		In het voorstel is participatie van verbruikers aan het oplossingen van congestie uitgesloten. EZ heeft aangegeven dat dit een bewuste keuze betreft, om onzinnig verbruik (vb. de buitenlucht verwarmen) niet te stimuleren. De prikkel tot onzinnig gebruik zal er echter alleen in specifieke omstandigheden (prijzen) zijn, terwijl op andere momenten verbruikers een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van congestie tegen lagere kosten. ACM erkent dat er in uitzonderlijke gevallen perverse prikkels komen. Een prikkel om verbruiken aan te passen is echter precies het doel van redispatch. Prijsprikkels zijn op dit moment de sterkste prikkel om vraagsturing (demand side management) te ontwikkelen. Ter illustratie: een groot deel van de smart grid baten aan consumenten zijde is gerelateerd aan vraagsturing. ACM pleit voor participatie van verbruikers; naar mening van ACM sluit dit aan bij de Energie Efficiëntie Richtlijn 2012/27, waarin vraagsturing wordt gezien als mogelijkheid voor verbetering van de energie-efficiëntie, en maakt het het totale systeem efficiënter.
5.10 t/m 5.14		In het voorstel heeft EZ er bewust voor gekozen om alleen de situatie te regelen van congestie door een overschot aan elektriciteit in een bepaald systeemdeel. De situatie van een tekort is niet geregeld, maar doet zich in praktijk wel voor. In praktijk maakt TenneT dan ook kosten voor het oplossen van dit type congestie en komen deze kosten via de tarieven voor rekening van de afnemers. Het niet regelen van congestiemanagement voor dit type congestie doet daar niet aan toe of af.
5.16	1	Bij een strikte lezing van dit artikel lijkt de transporttaak van een systeembeheerder enkel het inkopen van netverliezen te omvatten. ACM stelt daarom voor om het woord 'mede' in te voegen na 'omvat'.
5.17	2	In c staat dat systeembeheerders de prestatie-indicatoren m.b.t. kwaliteit van de afgelopen jaar in het plan opnemen. ACM geeft u in overweging om dit te verbreden tot de prestatie-indicatoren van meerdere jaren; dit brengt kwaliteit beter in beeld dan één jaar, en maakt bijvoorbeeld trends en verschillen tussen incidenten en structurele prestaties beter zichtbaar.
5.17	3	Waarom kunnen bij MR enkel nadere regels worden gesteld m.b.t. het eerste lid? ACM beveelt aan deze mogelijkheid uit te breiden tot het tweede lid, om ook nadere regels aangaande het KBS-dcoument te kunnen stellen.
5.25	1	Wetsvoorstel Stroom stelt in artikel 5.24 lid 1: bij of krachtens AMvB worden regels gesteld over het financieel beheer van een systeembeheerder en het nemen van risico's bij het financieel beheer, de kredietwaardigheid van een systeembeheerder en de waardering van vermogensonderdelen. De AMvB bevat uitsluitend bepalingen over de kredietwaardigheid en beperkt over vermogensonderdelen. Een deel van de delegatie-opdracht in 5.24 lid 1 is niet in de AMvB uitgewerkt. ACM wil graag vanuit de ervaring met financieel toezicht op netbeheerders bijdragen aan deze bepalingen.

5.25		In het kader van Stroom is het de bedoeling van EZ om de inhoud van het Besluit Financieel Beheer Netbeheerders (BFBN) 1:1 over te zetten naar de AMvB Stroom. Er zijn echter diverse aanleidingen die het nodig maken om het omgezette BFBN te voorzien van een update. ACM zou graag in overleg met EZ en de sector deze update vormgeven. ACM denkt hierbij aan de volgende onderwerpen. 1) EZ heeft Rebel een onderzoek laten doen naar het effect van fusies tussen systeembeheerders op pijlers van de energievoorziening (Rebel, 8 oktober 2014). In dit onderzoek signaleert Rebel risico's voor de systeembeheerders als gevolg van financiële problemen bij het infrabedrijf. Bij de herziening van het AMvB kan aandacht gegeven worden aan een betere ringfencing van de systeembeheerders. 2) ACM heeft in 2011 een onderzoek gedaan naar het financieel beheer bij enkele systeembeheerders. Daaruit bleek dat de rekenregels uit het BFBN onder bepaalde omstandigheden aangepast (geïnterpreteerd) moesten worden om te zorgen dat de ratioberekening juist wordt uitgevoerd. 3) De Nederlandsche Bank en credit rating agencies voeren ten aanzien van hybrid capital een genuanceerd beleid (te weten toerekening aan eigen en vreemd vermogen op basis van het specifieke karakter van een hybride financiering), terwijl in het BFBN hybrid capital als 100% eigen vermogen meetelt. Daardoor wordt niet meer voldaan aan het uitgangspunt van het BFBN dat rating en criteria zo goed mogelijk op elkaar zijn afgestemd en derhalve inwisselbaar zijn. Deze inwisselbaarheid houdt in dat het voorkeur heeft om bij hybrid capital de werkwijze van credit rating agencies te gebruiken bij het berekenen van de ratio's.
artikel 5.29 en NvT pag 32	lid 3	De AMvB bepaalt dat per kalenderjaar er 5 dagen zijn waarop TenneT onderhoud mag uitvoeren en waarop het net op zee dus niet beschikbaar hoeft te zijn. Er is in deze periode dan ook geen recht op schadevergoeding. Door dit recht voor 5 dagen te laten vervallen heeft de windparkexploitant een prikkel om zijn eigen onderhoud ook in deze dagen te plannen. Hierover is in de NvT verder opgenomen dat de beheerder (TenneT) zich inspant om deze periodes van onderhoud op wind arme dagen te plannen, zodat het verlies voor windparkexploitanten zo laag mogelijk is. Hiervoor ontbreekt echter een goede wettelijke grondslag in de regelgeving. TenneT heeft dus nu geen prikkel om onderhoud (gezamenlijk met de windparkexploitanten) op de meest gunstigste momenten in het jaar te plannen. Advies is dit beter te borgen in de AMvB.
artikel 5.31 en NvT	lid 3	In de NvT wordt gesproken over een disconto voet van 7% per jaar. Het is aan EZ om dit te bepalen, maar ACM achte het van belang dat de discontovoet wel uitkomt op een reëel percentage zijn. ACM adviseert daarom om het percentage te koppelen aan een of meer objectief te bepalen representatieve parameters, zonder dat de hoogte zelf vastgelegd wordt.
5:43	1	De formulering van dit artikellid Lijkt niet te kloppen; er staat dat voor zover een ontheffinghouder taken van een dsb of vergunninghouder uitvoert, hij die taken overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wet moet uitvoeren, tenzij voor die taken ontheffing is verleend. ACM neemt aan dat bedoeld is: tenzij ontheffing is verleend van het *ten aanzien van deze taken bepaalde* bij of krachtens de wet...
8.1		Leveringsovereenkomst en transportovereenkomst. ACM vraagt zich af waarom hierover bij ministeriele regeling nadere regels worden gesteld? Wat voor regels zijn er nog nodig, gelet op het BW? Boek 6 Titel 3 Afdeling 3A regelt informatieverplichtingen ons inziens voldoende. De enige regeling die in aanvulling hierop nodig lijkt, is er een die bepaalt dat de regels van het BW ook van toepassing zijn op de kleinverbruiker, niet zijnde consument.
8.7		Wat is niet tijdig? ACM beveelt aan om dit, ter vermijding van geschillen hierover, te concretiseren. ACM beveelt voorts aan om op te nemen dat de facturering op basis van het geschatte verbruik niet plaatsvindt dan nadat de aangeslotene door de leverancier is herinnerd aan de opgave van uitgelezen meetgegevens.
hist 9		Artikel 9.4 lid 2 en 9.7 lid 6 van het wetsvoorstel STROOM veronderstellen dat er een mogelijkheid in de AMvB kan worden opgenomen om bij Ministeriële Regeling nadere regels te stellen. (Er staat immers bij of krachtens AMvB). Deze mogelijkheid is niet benut. ACM geeft u in overweging om dit alsnog te doen, ten einde de mogelijkheid te behouden om indien bij nader inzien wenselijk, bij MR nog nadere regels te kunnen stellen.
10.2		Op andere plekken in STROOM is een 'geschikte wijze van publicatie' geconcretiseerd door bijvoorbeeld te kiezen voor "op zijn website". Misschien is dat hier ook aanbevelingswaardig?